

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj: 01- 400 - 279/MG/03

IZVJEŠĆE O REVIZIJI
REGULATORNE AGENCIJE ZA KOMUNIKACIJE BiH
ZA 2002.

Sarajevo, lipanj 2003.

KAZALO

1.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
2.	NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE	4
2.1.	Planiranje i izvršenje proračuna za 2002.	4
2.2.	Program razvoja CRA u 2002.	5
2.3.	Račun prihoda i rashoda za 2002.	6
2.4.	Obračun plaća i naknada	6
2.5.	Potraživanja od OHR	6
2.2.	Izvešće o informacijskom sustavu	7
2.2.1.	Administrativna i organizacijska kontrola	7
2.2.2.	Zaštita podataka i rezervne kopije	7
3.	OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE REVIZIJE ZA 2001. GODINU	8
4.	SAŽETAK	8

1. MIŠLJENJE REVIZORA

1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvješća (uključujući i odluke rukovodstva) Regulatorne agencije za komunikacije BiH (u daljnjem tekstu: CRA) u svezi finansijske 2002. godine.

Revizija je izvršena u dva razdoblja: od 11.12. do 19.12.2002. prethodna revizija i završna, od 13.05. do 23.05.2003., na temelju odredbi Zakona o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH ('Službeni glasnik BiH', br. 17/99).

U ovlasti je Ureda za reviziju da sukladno općeprihvaćenim revizijskim standardima (standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI, objavljenim u 'Službenom glasniku BiH', br. 05/01) izvrši reviziju finansijskih izvješća s ciljem procjenjivanja jesu li ona predstavljena na fer i istinit način.

Odgovornost za finansijska izvješća snosi rukovodstvo CRA, a odgovornost Ureda za reviziju se svodi na izražavanje mišljenja o tim izvješćima na temelju provedene revizije.

Sukladno Zakonu o reviziji (članak 13., stavak 4.), pri izvješćivanju o javnim računima naša je obveza izvijestiti:

- jesu li računi sačinjeni sukladno važećoj zakonskoj regulativi;
- predstavljaju li godišnja izvješća točan i istinit prikaz poslovanja tijekom godine i stanja na kraju godine;
- o ekonomičnosti, učinkovitosti i uspješnosti kojom su institucije koristile javna sredstva u obnašanju svojih funkcija.

1.2. Revizija je bila planirana i izvedena s ciljem postizanja razumnih temelja za procjenu prikazuju li finansijska izvješća stanja fer i istinito. Stoga je revizija ispitivala uzorke značajnih transakcija i odluka uprave CRA. Revizijom je obuhvaćena primjena zakonskih i drugih propisa, organizacija CRA, te finansijsko-računovodstveno poslovanje CRA.

Za revidirana finansijska izvješća CRA za 2002. izražavamo mišljenje sa rezervom iz sljedećih razloga:

- **načina realizacije Programa razvoja CRA;**
- **slabostima u sustava planiranja i izvršenja proračuna za 2002.**

2. NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE

2.1. Planiranje i izvršenje proračuna za 2002.

Tijekom revizije, utvrđeno je kako proračun CRA za 2002. iznosio 3.500.000,00 KM, sa odgovarajućom strukturom proračunskih linija, a da je 02.12.2002. Visoki predstavnik donio Odluku o izmjenama i dopunama strukture proračunskih linija CRA za 2002. (ukupni proračun ostaje isti, promijenila se samo struktura pojedinih proračunskih linija). Proračun je zajedno sa Programom razvoja realiziran u iznosu od 3.976.892,00 KM ili 91 % u odnosu na planirana sredstva. Analizirajući planirani i ostvareni proračun u 2002. zaključili smo kako isti nije planiran na zadovoljavajući način. Kada ovo kažemo u prvom redu mislimo kako nije bilo dovoljno koordinacije i razumijevanja u cjelokupnom procesu planiranja, zbog čega je dolazilo do zahtjeva za restrukturiranjem i potrebe za Programom razvoja, koji je u biti ispravljao slabosti u sustavu planiranja proračuna. Također smo zamijetili kako je proračun planiran na temelju 85 uposlenika, a stvarno stanje uposlenih na kraju godine je bilo 77 uposlenika, što je za osam uposlenika manje od planiranog.

USPOREDNI PREGLED PLANIRANIH I OSTVARENIH RASHODA U 2002. GODINI

Red. Broj	Vrsta rashoda	Ekonomski kod	Proračun za 2002. godinu	Izmjene i dopune strukture rashoda CRA	Ukupno sredstva za 2002.	Ukupno utrošeno u 2002.	Razlika (6-7)	Indeks (7/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	Tekući izdaci	610000	3.500.000	3.500.000	3.500.000	3.328.092	171.908	95,08
1.	Plaće uposlenih	6111;6120	2.250.000	+534.092	2.784.092	2.682.332	101.760	96,34
2.	Naknade troškova uposlenih	6112	130.000	+217.150	347.150	321.838	25.312	92,70
3.	Izdaci za materijal i usluge	6130-6137	950.000	-621.562	328.438	285.140	43.298	86,81
4.	Izdaci za osiguranje i bankarske usluge	6138	50.000	-33.380	16.620	17.182	-562	103,38
5.	Ugovorene usluge	6139	120.000	-96.300	23.700	21.600	2.100	91,13
II	Tekući grantovi	6141-6143	-	-	-	-	-	-
III	Kapitalni izdaci	6880	-	-	-	-	-	-
IV	Program posebne namjene¹		-	831.050	831.050	648.800	182.250	78,06
1.	Program razvoja		-	831.050	831.050	648.000 ²	182.250	78,06
V	UKUPNO		3.500.000	4.331.050	4.331.050	3.976.892	354.158	91,82
VI	Broj uposlenih sa 31.12.2002. godine		Planirani broj uposlenih 85		Stvarni broj uposlenih 77		8	- +

¹Program posebne namjene nije bio planiran proračunom nego je usvojen Odlukom Vijeća ministara

² U strukturi ostvarenih troškova Programa razvoja u iznosu od 648.000,00 KM uključeni su troškovi tekućeg poslovanja koje je CRA realizirala u tijeku 2002.

Ured za reviziju je mišljenja kako ovakav način planiranja nije u cijelosti zadovoljavajući, te kako nisu realno sagledani svi parametri koji utječu na kvalitetno planiranje. Sugeriramo analiziranje svih slabosti u dosadašnjem planiranju proračuna, te ubuduće mnogo kvalitetnije i temeljitije pristupanje procesu planiranja, na razini CRA ali i na drugim razinama koje sudjeluju u procesu planiranja, kako ne bi bilo potrebe za raznim prestrukturiranjima proračunskih linija tijekom godine, niti donošenja programa razvoja koji u stvari predstavlja rebalans proračuna.

2.2. Program razvoja CRA u 2002.

Revidiranjem poslovanja CRA za 2002. utvrdili smo kako je Vijeće ministara 04.10.2002. donijelo Odluku o prihvaćanju programa razvoja CRA u 2002. Spomenutom Odlukom predviđena sredstva za financiranje ovoga programa iznose 831.050,00 KM, a sredstva će se osigurati iz dodatnih prihoda CRA (nije točno precizirano koja su to dodatna sredstva i iz kojih izvora). Ured za reviziju nije imao na uvid programsku dokumentaciju iz koje bi jasno i precizno vidio ciljeve i zadatke spomenutog programa (ne znamo na temelju koje programske dokumentacije je Vijeće ministra usvojilo Odluku o prihvaćanju programa razvoja CRA u 2002.). Jedino u što smo imali uvid je plan proračuna za razvojni program razrađen po kontima u financijskim pokazateljima. Na upit zašto nema programske dokumentacije, rečeno nam je kako je to bio jedini način, u biti, rebalansa proračuna za 2002., te da je to urađeno u dogovoru sa Vijećem ministara i prema njihovim naputcima. Revizijom smo utvrdili kako su odobrena sredstva utrošena za tekuće poslovanje u ukupnom iznosu od 648.800,00 KM, a najveći dio je utrošen za plaćanje cjelokupne godišnje rente za iznajmljene prostore u iznosu od 430.424,80 KM. Ostali dio sredstava je utrošen za Internet troškove u iznosu od 29.486,55 KM, za računovodstvene i revizijske usluge u iznosu od 41.625,89 KM i druge troškove.

Ured za reviziju je mišljenja kako cjelokupna procedura realizacije spomenutog Programa razvoja CRA nije provedena sukladno zakonskoj regulativi BiH, nego je predstavljala jedan dosta neuobičajan način povećanja proračuna za 2002. Smatramo kako ovakav način rada nije u cijelosti transparentan, kada su u pitanju procedure usvajanja i realizacije posebnih programa, te ubuduće ne preporučamo ovakav način rada, nego dosljednu primjenu zakonskih procedura koje reguliraju donošenje i praćenje zasebnih programa proračunskih korisnika.

2.3. Račun prihoda i rashoda za 2002.

Tijekom revizije utvrdili smo kako je CRA u godišnjim financijskim izvješćima iskazala višak prihoda nad rashodima u iznosu od 1.216.688,00 KM. Sukladno postojećim zakonskim propisima neutrošena sredstva tekuće proračunske godine prenose se za pokriće rashoda CRA u narednoj godini.

Ured za reviziju je mišljenja kako ovakav način raspolaganja iskazanim viška prihoda u odnosu na rashode nije u cijelosti jasan i precizan. U cilju transparentnijeg poslovanja sugeriramo sačinjavanje jasnih pravila i procedura od strane odgovornih institucija (Vijeće ministara) o načinu trošenja i raspolaganja viškom sredstava. Ovo predlažemo iz razloga što je moguća pojava prenosa viška sredstava iz godine u godinu, bez da je ovo regulirano na odgovarajući način. Također, smatramo kako je prilikom planiranja proračuna nužno uzeti u obzir ovu činjenicu.

2.4. Obračun plaća i naknada

Revizijom poslovanja za 2002. uočili smo kako sustav obračuna plaća nije u cijelosti precizno razrađen i definiran sukladno usporedivim principima kojih se pridržavaju ostale institucije BiH (primjerice: koeficijenti, minuli rad, stručna sprema, dnevnice, topli obrok itd). Tijekom revizije dobili smo informaciju kako se razmatra novi način obračuna plaća koji bi trebao biti sukladan ostalim institucijama BiH.

Ured za reviziju sugerira detaljno analiziranje postojećeg sustava obračuna plaća i naknada, te žurno donošenje novih pravila i procedura o načinu obračuna plaća, koja bi bila sukladna ostalim proračunskim korisnicima, te posebice naglašavamo obvezno uklapanje u okvire odobrene proračunske linije za plaće i naknade.

2.5. Potraživanja od OHR

Revizijom smo utvrdili kako se na kontu 131327 nalaze potraživanja od strane OHR u iznosu od 13.037,73 KM i koja potječu iz ranijih razdoblja. Ovdje se radi o neraščišćenim odnosima između CRA i OHR- a.

Ured za reviziju sugerira raščišćavanje spomenutih spornih transakcija u cilju realnog iskazivanja financijskog stanja u poslovnim knjigama CRA.

2.6. Izvješće o informacijskom sustavu

CRA ima uspostavljen organiziran informacijski sustav koji im pomaže u svakodnevnom uredskom poslovanju i međusobnoj komunikaciji. Računala su međusobno povezana u LAN (lokalnu računarsku mrežu) i na Internet.

Na računalima se koriste Windows operativni sustavi i Microsoft Office aplikativni softveri za koje posjeduju urednu licencu za korištenje.

U financijskom sektoru se koristi i licencirani računovodstveni softver koji u revidiranom dijelu svojim karakteristikama zadovoljava potrebe.

2.6.1. Administrativno organizacijska kontrola

U CRA rade ljudi koji su zaduženi za upravljanje i razvoj informacijskih sustava. Revizijom je utvrđeno kako rukovodstvo još uvijek nije usvojilo IT strategiju, te da se cjelovita informatizacija vršila bez prethodno usvojene strategije i pisanih procedura.

Nepostojanje IT strategije može dovesti do nesklada u vođenju različitih IT projekata, što bi se moglo odraziti na efikasnost sustava.

Rukovodstvo CRA bi trebalo ubrzati proces usvajanja IT strategije kojom bi bile obuhvaćene sve potrebe i budući planovi informatizacije, kako bi se sve nabavke i opremanja informatičkom opremom vršile sukladno prethodno definiranom planu.

Bitno je naglasiti da je CRA nakon prošle revizije i preporuka danih za usvajanje pravila i procedura za korištenje i kontrolu informacijskog sustava, iste propisala, usvojila i distribuirala korisnicima na uporabu.

2.6.2. Zaštita podataka i pravljenje rezervnih kopija

Pregledom postojećeg stanja utvrđeno je kako CRA prigodom uspostavljanja informacijskog sustava vodilo računa o pitanjima sigurnosti i poduzete su sve dostupne mjere zaštite.

Rezervne kopije se prave svakodnevno na serveru i kopije se odlažu u vatrostalni sef na drugoj lokaciji.

3. OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE REVIZIJE ZA 2001. GODINU

Ured za reviziju izvršio je reviziju poslovanja CRA za 2001. godinu o čemu je sastavljeno Izvješće. Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvješću i CRA je sugerirano da ih razmotri, te da poduzme određene operacije kako se utvrđene nepravilnosti i propusti ne bi ponavljale u daljnjem poslovanju.

Revizijom poslovanja za 2002. godinu utvrđeno je kako je u određenom broju slučajeva postupljeno sukladno preporukama Ureda za reviziju, te su uočeni određeni pomaci u poslovanju CRA.

4. SAŽETAK

Ured za reviziju je izvršio reviziju finansijskog poslovanja CRA sukladno Zakonu o reviziji i INTOSAI standardima, uvažavajući opće uvjete okruženja u kojem je egzistirala i funkcionirala CRA.

Revidiranjem poslovanja u 2002. godini utvrdili smo određeni broj nepravilnosti i nedostataka. Posebice želimo ukazati na slabosti prilikom usvajanja i realizacije Programa razvoja CRA u 2002. (vidjeti točku 2.2. ovog izvješća).

Tijekom revizije smo utvrdili kako CRA nije proračun za 2002. godinu planirala na odgovarajući način (sustav planiranja nije uzeo u obzir sve relevantne parametre), te je iz tih razloga dolazilo do zahtjeva za restrukturiranja i donošenje Programa razvoja CRA (vidjeti točku 2.1.).

Revizijom smo utvrdili kako obračun plaća nije usporediv sa drugim institucijama BiH tj. za obračun plaća se ne koriste jedinstveni parametri usvojeni na razini Vijeća ministara koje koriste ostale institucije BiH.

Koristimo ovu prigodu kako bi smo izrazili zahvalnost za ljubaznost koja nam je ukazana od strane svih uposlenika CRA kojima smo se obratili za pomoć i od kojih smo tražili informacije, kao i dokumente potrebne za pravilno vršenje naših obveza.

Reviziju izvršili i izvješće sačinili:

1. Miro Galić, viši revizor _____
2. Nataša Kenjić, pomoćni revizor _____
3. Elvedin Grabovica, IT revizor _____

Sarajevo, 19.06.2003. godine

Izvješće uručeno CRA:

M.P.

Datum:

Potvrda prijema:

M.P.